

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
resursskolor i Strandbackens resursskola i Piteå
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Strandbackens resursskola i Piteå kommun. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska undervisningens kvalitet i resursskolor i årskurserna 4–9.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som har tagits fram för granskningen (se bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer; hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Strandbackens resursskola i följande utsträckning:

I vilken utsträckning ges elever i resursskolor en målfokuserad och stimulerande undervisning?

Eleverna ges i hög utsträckning en målfokuserad och stimulerande undervisning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever i resursskolor en undervisning som möter deras stödbehov?

Eleverna ges i hög utsträckning en undervisning som möter deras stödbehov.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning präglas undervisningen i resursskolor av tilltro till elevernas förmågor och stärkande av deras motivation och engagemang?

Undervisningen präglas i hög utsträckning av tilltro till elevernas förmågor och stärkande av deras motivation och engagemang.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen av Strandbackens resursskola.

Skolinspektionens bedömning

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning. Varje frågeställning innehåller dessutom en motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i observationer, intervjuer med elever, lärare, annan personal och rektorn samt inhämtad information.

I vilken utsträckning ges elever i resursskolor en målfokuserad och stimulerande undervisning?

Inom denna frågeställning granskas om undervisningen utgår från läroplanens kunskapsmål och om lärarna tydliggör för eleverna vad som är syftet med olika arbetsmoment. Vidare granskas om undervisningen består av en variation av aktiviteter, uppgifter och redovisningsformer för att stimulera eleverna att lära och utvecklas. Härtill granskas om undervisningen innehåller övningar där eleverna får möjlighet att reflektera och diskutera tillsammans för att stimulera deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning en målfokuserad och stimulerande undervisning.

Undervisningens mål och syfte

Lärarna konkretiserar målet med undervisningen och syftet med olika arbetsmoment, på ett sätt som gör det tydligt och begripligt för eleverna. Av lärarnas planeringar framgår kopplingen till kunskapsmålen, vilka konkretiseras och synliggörs kontinuerligt för eleverna. Detta görs dels i samband med uppstarten av ett arbetsområde, dels i samband med att målet med ett moment eller en lektion förmedlas vid lektionsstart. Lärarna både berättar och visar med text och bild vad eleverna ska lära sig och tydliggör innebörden av olika moment, som att kasta och fånga i ämnet idrott och hälsa. Lärarna visar också genom olika konkreta exempel vad eleverna ska lära sig, häribland skillnaden mellan olika typer av texter i ämnet svenska. Härtill återkommer lärarna ofta till lektionens mål vid avslutningen av en lektion och de pratar om vad eleverna har fått öva på och lärt sig under lektionen. Vidare samtalar lärarna med eleverna om varför kunskapen är viktig och vilken användning eleverna kan ha av

kunskapen i olika situationer. Detta görs på ett behovsanpassat sätt, som relaterar till elevernas vardag. Exempelvis kopplas bildframställan i ämnet bild till hur bilder används och framställs i elevernas vardag. Härutöver kopplar lärarna behovet av kunskap till olika yrkesroller och de framtidsmål som vissa elever gett uttryck för. I det arbetet tar lärarna också stöd av studie- och yrkesvägledaren och använder en webbsida som presenterar olika yrken kopplat till behovet av olika ämneskunskaper, däribland matematik.

Variation i undervisningen

Lärarna utformar en varierad och balanserad undervisning som innehåller olika aktiviteter, arbetsuppgifter och redovisningsformer. Undervisningen är organiserad så att i stort sett samtliga elever undervisas i grupper, där två lärare gemensamt planerar och genomför undervisningen. I syfte att få eleverna att bibehålla sitt engagemang och intresse under hela lektionen planerar lärarna för att varje lektion ska innehålla några olika moment, som samtidigt har en balans som svarar mot elevernas behov av att växla mellan olika aktiviteter och uppgifter. Lektionerna omfattar oftast en gemensam muntlig genomgång, där lärare också använder sig av bilder, filmklipp eller konkret material som exempelvis hämtats från naturen. Undervisningen varierar så att eleverna ofta får möjlighet att samarbeta i par eller i mindre grupper om tre elever. För att samarbetet ska fungera väl planerar lärarna noggrant hur grupperna ska sättas samman och vid behov ger en lärare eller resursperson stöd i arbetet. Det framgår även att undervisningen innehåller eget arbete med olika läromedel och ibland aktiviteter utomhus samt studiebesök. Härtill möjliggör lärarna för eleverna att redovisa sina kunskaper på ett varierat och anpassat sätt. Utöver skriftliga så kallade kunskapskontroller får eleverna redovisa sina kunskaper muntligt, exempelvis genom att spela in en redovisning eller besvara lärarnas frågor enskilt eller i grupp.

Möjlighet till diskussion och reflektion i undervisningen

I undervisningen ingår kontinuerligt övningar där eleverna får diskutera och reflektera tillsammans. Lärarna planerar undervisningen så att eleverna ofta får möjlighet att diskutera olika frågor, exempelvis som en del av inledningen av en lektion där eleverna får delge sin åsikt och motivera denna utifrån en specifik fråga eller ett aktuellt ämne. Enligt eleverna får de ofta möjlighet att diskutera frågor som intresserar dem i samband med att

de tittar på nyheter i skolan. Lärarna fångar även upp elevernas frågor vid gemensamma genomgångar och låter dessa frågor få bli underlag för fortsatta samtal eller gemensamma diskussioner. Dessutom förmedlar lärarna ofta vikten av att våga uttrycka sig, och att det inte gör något om det blir fel. Lärarna skapar även förutsättningar för samtal och diskussioner i grupper där det kan upplevas som utmanande genom att se till att det finns ett personellt stöd. Vidare sätter lärarna upp ramarna för diskussionen genom att tydliggöra och påminna om vad diskussionen ska handla om.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever i resursskolor en undervisning som möter deras stödbehov?

Inom denna frågeställning granskas om arbetssätt och arbetsuppgifter i såväl planering som genomförande är anpassade till elevernas förutsättningar och stödbehov. Vidare granskas om eleverna ges ett aktivt och individanpassat lärarstöd för att de ska förstå, komma i gång med sitt skolarbete och bibehålla sitt engagemang. Härtill granskas om undervisningen har en tydlig struktur med förutsägbarhet för eleverna, för att de ska veta vad de kan förvänta sig av undervisningen och vad som förväntas av dem men också om det finns flexibilitet och beredskap att ställa om undervisningen vid behov.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning en undervisning som möter deras stödbehov.

Anpassning och lärarstöd i undervisningen

Lärarna planerar och genomför en undervisning som är anpassad efter elevernas olika behov och förutsättningar. Lärarna arbetar aktivt, tillsammans med resurs- och elevhälsopersonal, med att kartlägga och kontinuerligt följa upp elevernas behov, utveckling och styrkor, bland annat genom att tillfråga eleverna själva. Det arbetet ligger till grund för lärarnas anpassningar av undervisningen, där lärarna planerar för att eleverna ska kunna genomföra samma grunduppgift på olika nivåer med varierade arbetssätt och anpassat material. Exempelvis planerar lärarna undervisningen i ämnet idrott och hälsa så att lektionens huvudmoment kan genomföras på olika sätt och nivåer, med syftet att alla elever ska

kunna delta. Ytterligare ett exempel är när eleverna ska skriva en sammanfattning efter en genomgång, då någon elev får stödmeningar att utgå ifrån. Lärarna kan också skriva gemensamma svar på whiteboardtavlan samtidigt som de elever som behöver större utmaningar får mer avancerade frågor att besvara självständigt. Även om eleverna befinner sig kunskapsmässigt på olika nivåer värdesätter lärarna det gemensamma lärandet högt eftersom det ger eleverna ett sammanhang, samtidigt som de lär av varandra. Det yttrar sig till exempel genom att läraren riktar anpassade muntliga frågor till respektive elev i samband med gemensamma genomgångar, för att både utmana och möjliggöra för alla elever att vara delaktiga.

Lärarna ger ett aktivt och individanpassat stöd som bidrar till att eleverna kan komma i gång med skolarbetet och bibehålla sitt engagemang. Lärarna ger inledningsvis ett övergripande stöd på gruppnivå där exempelvis begrepp och instruktioner förklaras på ett tydligt sätt, i syfte att det ska vara till stöd för så många elever som möjligt. Lärarna använder sig av olika pedagogiska stödstrukturer för att öka tydligheten, däribland bildstöd, steg-för-steg-instruktioner och tidshjälpmedel. För att främja elevernas självständiga lärande försöker lärarna också ge eleverna strategier för att själva, eller med stöd av varandra, komma vidare i sitt lärande. Till exempel visar lärarna på webbsidor där eleverna kan hitta förklaringar till olika lösningar i ämnet matematik eller uppmuntrar dem att hitta lösningar tillsammans med någon klasskamrat, och följer sedan upp hur det går och ger positiv återkoppling. Härtill ger lärarna, i samverkan med personal i elevhälsan, ett stöd till respektive elev som är individuellt utformat. Till exempel förbereder lärarna elevernas egna små whiteboardtavlor med korta instruktioner och tillhandahåller så kallade "börjor" till elever som har svårt att komma i gång i sitt skrivande. I de fall lärarna planerar för att en resurspersonal ska ge ett individanpassat stöd till någon elev, exempelvis träna läsning, får resurspersonalen information om upplägget i förväg.

Struktur i undervisningen

Undervisningen är strukturerad på ett sätt som skapar tydlighet och förutsägbarhet för eleverna, och omfattar även en flexibilitet som möter elevernas behov. Som ett led i arbetet med att skapa en trygg och förutsägbar lärmiljö utgår lärarna från en gemensam grundstruktur där det bland annat ingår en tydlig introduktion. Under introduktionen berättar

lärarna om lektionens olika moment och innehåll, hur arbetet ska gå till och vilket material som eleverna kommer att behöva samt vad eleverna ska träna på och få lära sig. Ibland ingår även att lärarna förmedlar hur lång tid varje moment beräknas ta. Som en del av lektionsstrukturen ingår också ett tydligt avslut, som visserligen kan utformas olika men där det alltid ingår att förbereda eleverna för resten av skoldagen och kommande lektion i ämnet. Ofta stämmer lärarna också av om något varit otydligt för eleverna. I arbetet med att skapa en förutsägbarhet ingår att eleverna förbereds på vad som är planerat för hela skoldagen, i samband med dagens första lektion. Vid olika förändringar förbereder personalen eleverna i god tid innan. Exempelvis får eleverna besöka nya salar och klassrum i förväg och bekanta sig med miljön. Likaså förbereder personalen eleverna på hur transporter till och från slöjdsal och idrottshall kommer att gå till. Lärarna har också dagliga möten för att stämma av sådant som all berörd personal kan behöva känna till och de är flexibla när det uppstår olika behov, även om grundinställningen är att eleverna ska kunna delta i den redan anpassade undervisningen. När lärarna ställer om undervisningen kan det till exempel handla om att en elev får inleda dagen med eget arbete i ett grupprum, för att sedan kunna ta del av undervisningen i klassrummet. Vidare kan en av lärarna fungera som stöd under en lektionsövning för att en elev ska kunna delta i ett samarbete med andra elever.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning präglas undervisningen i resursskolor av tilltro till elevernas förmågor och stärkande av deras motivation och engagemang?

Inom denna frågeställning granskas om det i undervisningen förmedlas höga förväntningar på eleverna samt om det förekommer inslag som avser att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Vidare granskas om eleverna ges stöd för att bli medvetna om sitt eget lärande och sina förmågor i syfte att främja tron på den egna kapaciteten. Härtill granskas om eleverna regelbundet involveras i undervisningens utformning utifrån sina förutsättningar, ålder och mognad i syfte att främja aktivt engagemang.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen präglas i hög utsträckning av tilltro till elevernas förmågor och stärkande av deras motivation och engagemang.

Arbete med motivation och lärande i undervisningen

Lärarna förmedlar höga förväntningar på eleverna samt använder sig av olika strategier för att stärka elevernas självförtroende och motivation till skolarbetet. Lärarna visar både i ord och handling att de har höga förväntningar på eleverna. Det visar sig bland annat efter att ett tvålärarsystem har införts, där lärarna undervisar i alla grupper inom ett stadium i sina respektive ämnen. Enligt lärarna bibehåller de numera sina höga förväntningar på eleverna under hela skoldagen. Detta till skillnad mot tidigare då lärarna fungerade mer likt klasslärare och snabbare drog slutsatsen att eleverna nog kunde vara trötta efter att ha jobbat på bra under en lektion, och därför sänkte kraven inför nästa lektion. Även skolenhetens utvecklingsarbete av idrottsundervisningen utgör ett exempel på hur personalen har förändrat sin inställning och förväntan att eleverna ska kunna delta i undervisningen, från att flera av eleverna tidigare har haft beslut om anpassad studiegång i ämnet. Härutöver visar lärarna sina höga förväntningar genom att tydligt uttrycka tilltro till att eleverna klarar vissa uppgifter. För att stärka elevernas självförtroende men också motivera dem i skolarbetet är beröm och återkoppling en viktig strategi. Den innebär att lärarna ger konkret återkoppling och talar om vad som redan är bra och vad som kan utvecklas ytterligare. I det arbetet ingår också att kontakta vårdnadshavare och förmedla när det går bra för eleverna i skolan. För att ytterligare främja elevernas motivation tar lärarna avstamp i elevernas framtidsmål och väver in deras intressen i undervisningen på olika sätt. Till exempel genom att låta elever som har ett särskilt intresse få berätta om sina kunskaper som en del av undervisningen.

Lärarna ger eleverna stöd för att bli medvetna om sina förmågor och sitt eget lärande. I samband med utvecklingssamtalen samtalar lärarna om elevernas utveckling och lärande. För att göra det tydligt för eleverna visar lärarna bland annat elevernas tidigare arbeten och uppgifter och visar hur eleverna utvecklas. Eleverna får även göra självskattningar av genomförda uppgifter som lärarna ger respons på. Lärarna låter också eleverna få reflektera tillsammans över den utveckling som sker i resursskolan, på både individ- och gruppnivå. Vidare uppmärksammar lärarna hur elevernas bidrag i diskussioner också bidrar till ett lärande för alla i gruppen. Härtill

ger några av lärarna på högstadiet individuell återkoppling till eleverna direkt efter ett arbetsområde, kopplat till betyg.

Elevers involvering i undervisningen

Lärarna arbetar aktivt och kontinuerligt med att involvera eleverna i undervisningens utformning. Inför ett arbetsområde ges eleverna möjlighet att lämna förslag och synpunkter, exempelvis gällande redovisningsformer och arbetsformer. Enligt eleverna har de exempelvis blivit tillfrågade om hur de vill arbeta och lära sig. I samband med skolenhetens utvecklingsarbete i ämnet idrott och hälsa tillfrågades också eleverna om förslag på aktiviteter som skulle kunna ingå i undervisningen. Vidare tar lärarna hänsyn till elevernas respons på hur de tycker att olika moment fungerar i idrottsundervisningen, vilket kan leda till att lärarna ibland förlänger alternativt pausar ett område för att i stället återkomma till det vid ett senare tillfälle. Härtill använder sig lärarna av flera olika metoder för att möjliggöra för eleverna att ge synpunkter på undervisningen. De yngre eleverna får exempelvis öva på att ge synpunkter genom att bland annat visa med tummen eller med hjälp av olika färger. De äldre eleverna får till exempel besvara skriftliga frågor om vad de tycker om undervisningens arbetssätt i samband med kunskapskontroller eller via loggböcker. Vid skriftliga enkäter, som genomförs en gång per läsår, där det även ingår någon fråga om undervisningen, ser lärarna till att alla elever kan delta och besvara dem. Detta genom att lärarna visar enkätfrågorna på storbild och förklarar innebörden av varje fråga och de olika svarsalternativen, samtidigt som eleverna får besvara frågorna enskilt på sina datorer.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Camilla Adler

Camilla Adler
Beslutsfattare
Signerat av: Camilla Adler

X Therése Mineur

Therése Mineur
Föredragande
Signerat av: Therése Mineur

I handläggningen av ärendet har även undervisningsråd Malin Lundquist deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800) och skolförordning (2011:185)

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 1 kap. 10 § skollagen framgår att i all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

Av 10 kap. 8 § skollagen framgår att en kursplan ska gälla för varje ämne.

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår att läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § i sistnämnda förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

Enligt 3 kap. 2 § skollagen ska alla barn och elever i samtliga skolformer ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Av 3 kap 7 § skollagens fjärde och femte stycket framgår att det vid skolenheter där utbildningen är begränsad till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskolor) gäller att varje elev vid resursskolan ska ges särskilt stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges sådant särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Av 10 kap 31 a § skollagen framgår att en kommun får begränsa utbildningen vid en viss skolenhet till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola). Kommunen ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Kommunen beslutar om placering av en elev vid en resursskola, efter ansökan av elevens vårdnadshavare. Ansökan får även göras av elevens rektor, om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter och elevens vårdnadshavare medger det. Om det inte finns plats för alla sökande ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

Av 10 kap 31 b § skollagen framgår att placeringen vid resursskolan regelbundet ska följas upp och utvärderas. En elev har rätt att gå kvar vid resursskolan så länge eleven är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder. Om elevens vårdnadshavare begär att placeringen vid resursskolan ska upphöra ska eleven placeras vid en annan av kommunens skolenheter enligt 30 §.

Av 10 kap. 35 § skollagen framgår att en fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola). Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Om det inte finns plats för alla sökande till en viss resursskola ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras. Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 39 § tredje stycket.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av den inledande delen av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning) framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma

deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Vidare framgår det av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter) att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolan ska också enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag) stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper) framgår vidare att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola bland annat kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt kan lära, utforska och arbeta både självständigt och

tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Vidare framgår det av riktlinjerna avseende kunskaper att alla som arbetar i skolan bland annat ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare ska lärare bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt organisera och genomföra arbetet så att eleven därigenom utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare framgår det att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, bland annat tar ansvar för sitt lärande samt successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Lärare ska också bland annat utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Enligt läroplanen (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden) ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan.

Bilaga 2: Genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs i 30 skolor runt om i landet, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Strandbackens resursskola i Piteå kommun ingår i granskningen. Enligt uppgifter från rektor går 36 elever i årskurserna 4 till 9 på skolenheten. Skolinspektionen besökte Strandbackens resursskola den 14 oktober 2025. Besöket genomfördes av undervisningsråd Malin Lundquist och utredare Therése Mineur.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Fyra lektionsobservationer (varav två hela lektioner och delar av två lektioner)
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med övrig personal
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras vårterminen 2026.

Bilaga 3: Utgångspunkter

Granskningen syfte

Syftet är att granska undervisningens kvalitet i resursskolor i årskurserna 4–9. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i *hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning*.

Granskningens frågeställningar

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning ges elever i resursskolor en målfokuserad och stimulerande undervisning?
2. I vilken utsträckning ges elever i resursskolor en undervisning som möter deras stödbehov?
3. I vilken utsträckning präglas undervisningen i resursskolor av tilltro till elevernas förmågor och stärkande av deras motivation och engagemang?

Kvalitetskriterier

Fokus på kunskapsmålen

Undervisningen utgår från läroplanens kunskapsmål. Det tydliggörs för eleverna vad som är syftet med olika arbetsmoment.

Variation i aktiviteter, uppgifter och redovisningsformer

Undervisningen består av en variation av aktiviteter, uppgifter och redovisningsformer för att stimulera eleverna att lära och utvecklas.

Övningar för reflektion och diskussion

Undervisningen innehåller övningar där eleverna får möjlighet att reflektera och diskutera tillsammans för att stimulera elevernas kunskapsutveckling.

Aktivt och individanpassat lärarstöd

Eleverna ges ett aktivt och individanpassat lärarstöd för att de ska förstå, komma i gång med sitt skolarbete och bibehålla sitt engagemang.

Struktur med förutsägbarhet och flexibilitet

Undervisningen har en tydlig struktur med förutsägbarhet för eleverna, för att de ska veta vad de kan förvänta sig av undervisningen och vad som förväntas av dem. Undervisningen präglas av flexibilitet och beredskap att ställa om undervisningen vid behov

Anpassning av arbetssätt och arbetsuppgifter

Arbetsätt och arbetsuppgifter är i såväl planering som genomförande anpassade till elevernas förutsättningar och stödbehov

Höga förväntningar, självförtroende och motivation

I undervisningen förmedlas höga förväntningar på eleverna. Det förekommer inslag i undervisningen som avser att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära.

Medvetenhet kring eget lärande och förmågor

I undervisningen ges eleverna stöd för att bli medvetna om sitt eget lärande och sina förmågor i syfte att främja tron på den egna kapaciteten.

Elevers involvering i undervisningens utformning

Eleverna involveras regelbundet i undervisningens utformning utifrån sina förutsättningar, ålder och mognad i syfte att främja aktivt engagemang.